

KOMISJA EGZAMINÓW
PAŃSTWOWYCH
WE LWOWIE
NA NAUCZYCIELI
SZKÓŁ ŚREDNICH

Wymagania przy egz. ustnym.

*Jasnie Wielmożny Pan
Dr. Karimierz Swarczewski,
Profesor Honorowy Uniwersytetu Jancz. Karimierca,*

P. 18.4

k 8 + koperta

*we Lwowie,
ul. św. Zofji 46.*

P. 18, 4

Lwów, 16 gr^udnia 1935 r.

Do

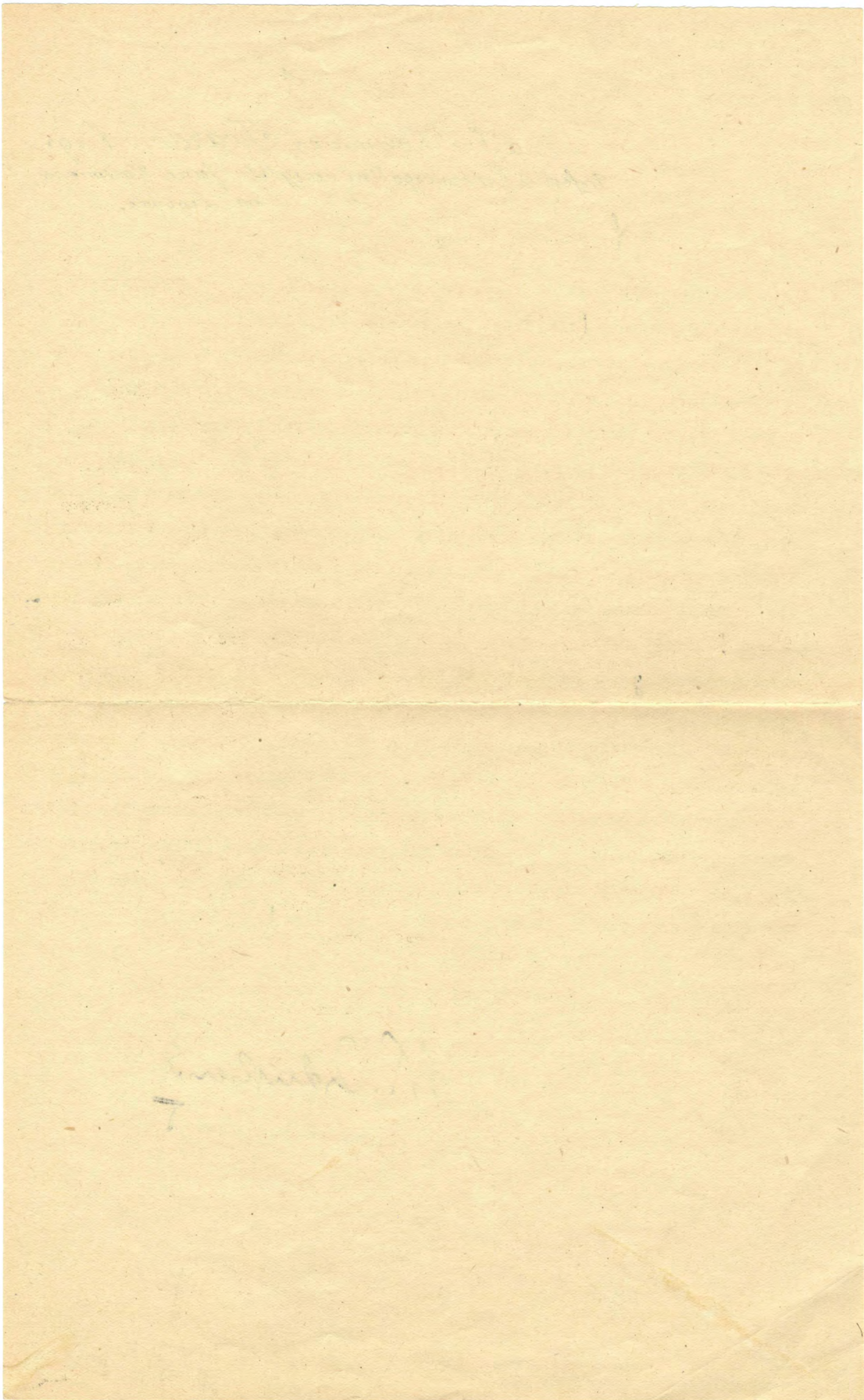
J.W. Pan a *Lea Karimierka Twardowskiego,*
Profesora Honorowego Uniwersytetu Jana Karimiera,
we Lwowie.

Wielce Szanowny Panie !

Dotychczasowe doświadczenia poczynione przy egzaminach wykazały, że podręczniki polecane kandydatom nie zawsze były odpowiednie. Sądzę więc, że jest rzeczą wskazaną, aby członkowie Komisji, zamianowanej na lata 1936-1938, zechcieli rozważyć, czy nie należałoby w zakresie ich przedmiotu dokonać jakichś zmian w stosunku do dotychczasowych wymagań egzaminacyjnych i podręczników polecanych dotąd, zwłaszcza że od czasu poprzedniego określenia wymagań egzaminacyjnych wyszedł cały szereg nowych prac i podręczników. Zwracam się więc niniejszem do Wielce Szanownego Pana Profesora z prośbą, by zechciał zaprosić egzaminatorów z swego zakresu na konferencję celem ustalenia wymagań egzaminacyjnych i wskazania podręczników polecanych kandydatom. Proszę uprzejmie, by Wielce Szanowny Pan Profesor zechciał wraz z pozostałymi egzaminatorami swej grupy opracować projekt wymagań egzaminacyjnych oraz wykaz polecanych podręczników i przesłać projekt prezesowi Komisji do dnia 31 stycznia 1936. Projekty opracowane w poszczególnych grupach zostaną następnie uzgodnione na konferencji ogólnej egzaminatorów, która odbędzie się w pierwszej połowie lutego, poczem zostaną wydane drukiem. Do ninieszego pisma załączam spis osób, z którymi zechce się Wielce Szanowny Pan Profesor porozumieć, oraz wyciąg z programu wymagań egzaminacyjnych, jakie dotychczas obowiązywały kandydatów.

Łączę wyrazy głębokiego szacunku

M. Odrubinski
Przewodniczący Komisji

Examinatorowie z pedagogiki i dydaktyki:

- 1) Dr Karimierz Sosnicki, em. naczelnik Wydziału
Kuratorjum O. S. Lwowskiego, ul. Lyrakowska 197-^{Jatowiec}
p. Lwów 14.
- 2) Dr Mieczysław Ziemiłowicz, dyrektor I Gimnazjum
w Przemyślu, ul. Kowackiego 21.

Opisni listarowie i pedagogiki i dydaktyki:

1) Dr. Karol Janicki, em. nauczyciel dydaktyki

Kuratorium O. V. Gimnazjum, ul. Szarych Kosciuszki 17, Katowice

2) Dr. Mieczysław Ziembowski, dyrektor Gimnazjum

in Brzeźnica, ul. Kosciuszki 10

3

J. W. Pan Prof. Twardowski

1. HISTORJA WYCHOWANIA.

Wymagania w zakresie następujących podręczników:

Stanisław Kot, Historia Wychowania, Gebethner i Wolff.
Tenże, **Źródła do historii wychowania**, 2 tomy, Gebethner i Wolff, 1929 i 1930.

2. PSYCHOLOGJA WYCHOWAWCZA.

A. Kandydat powinien wykazać w pierwszej mierze znajomość tych zasadniczych pojęć i praw psychologicznych, do których psychologia wychowawcza często się odwołuje. Powinien zapoznać się z ogólnym podziałem zjawisk psychicznych, z najważniejszymi rodzajami wrażeń zmysłowych i ich stosunkiem do podnieć fizycznych (pojęcie progu podnieć i progu różnicy). Do podstawowych pojęć psychologicznych należą dalej: pamięć łącznie z prawami kojarzenia; wyobrażenia; uwaga; sąd jako zasadniczy element procesu myślenia; uczucie i wola; instykt; temperament; charakter i osobowość; sugestja.

Podręcznik: **Wład. Witwicki, Zarys psychologii**,
Książnica-Atlas, 1928.

B. Z zakresu psychologii wychowawczej obowiązują następujące wiadomości:
Główne stadja psychicznego rozwoju dziecka i stosunek tychże do rozwoju cielesnego.
Główne rodzaje metod stosowanych w psychologii wychowawczej.

Proces spostrzegania u dzieci i jego rozwój.

Charakterystyczne właściwości pamięci i wyobraźni u dzieci i młodzieży wraz z ich zmianami w miarę rozwoju. Uwaga, zainteresowanie i apercepcja u dzieci. Zabawa i naśladownictwo.

Uzdolnienie i inteligencja w przeciwstawieniu do nabytej wiedzy.

Testy Bineta-Simona. Myślenie dziecka.

Rozwój uczuć u dziecka i młodzieńca, zwłaszcza etycznych i estetycznych.

Tworzenie się charakteru i osobowości.

Różnice indywidualne i ich rola w uczeniu się.

Współzależność dyspozycji psychicznych.

Ekonomja i technika uczenia się. Zmęczenie szkolne i sposoby jego badania. Typy pracy.

Psychologia wychowawcy.

Podręczniki:

H. Rowid, Psychologia Pedagogiczna, Gebethner i Wolff.

albo: **R. Rusk, Pedagogika Eksperymentalna**, Książnica-Atlas.

albo: **E. Claparède, Psychologia dziecka i pedagogika eksperymentalna**, Warszawa, Nasza Księgarnia, łącznie z książką

A. Bineta: Pojęcia nowoczesne o dzieciach, Warszawa, Nasza Księgarnia.

W. W. Zienkowski, Psychologia dzieciństwa, Książnica-Atlas, 1929.

3. PEDAGOGIKA.

a) Teoria wychowania.

Co to jest wychowanie? Nauka o wychowaniu, jej podział, metody, nauki pomocnicze. Główne kierunki pedagogiki współczesnej.

Cele wychowania. Ogólne ideały wychowawcze, charakter i osobowość; cele społeczne wychowania; wychowanie a rozwój kultury.

Cele wychowawcze współczesnej szkoły polskiej.

Granice

Jak daleko sięga możliwość wychowania? Dziedziczność; *środowisko*
 a wychowanie. Warunki społeczne wychowania.

Czynniki wychowania: 1. tkwiące w wychowanku (jego indywidualność, instynkty, przyzwyczajenia, uczucia, intelekt, wola), 2. tkwiące w otoczeniu (przyroda jako czynnik wychowania; otoczenie ludzkie: rodzina, rówieśnicy, szkoła, społeczeństwo, państwo).

Środki i dziedziny wychowania: kłamstwo dziecięce, nagrody i kary, posłuszeństwo a wolność, wychowawcze znaczenie gier i zabaw, życie społeczne młodzieży, wychowanie religijne, estetyczne, obywatelskie, samowychowanie.

Podręczniki:

1. **F. W. Foerster, Szkoła i Charakter**, Lwów, L. Igiel, 1928.
 albo: **Mac Cunn, Kształcenie Charakteru**, Książnica - Atlas
 (w druku).

albo: **S. A. Hessen, Podstawy Pedagogiki**, Warszawa, Nasza Księgarnia, 1931.

2. **J. Dewey, Szkoła i Dziecko**, Warszawa, E. Wende i Ska.
 albo: **G. Kerschensteiner, Pojęcie szkoły pracy**, Książnica-Atlas.

Th. Elsenhans, Charakterbildung, Leipzig, Quelle u. Meyer.

b) Teoria nauczania.

Dydaktyka ogólna, jej przedmiot, stosunek do pedagogiki, metody, nauki pomocnicze, historia. Nowsze kierunki w dydaktyce ogólnej.

Cele nauczania: wiadomości i umiejętności; zagadnienie formalnego wykształcenia; nauczanie a wychowanie charakteru.

Ogólne zasady nauczania: zasada zainteresowania, samodzielności, indywidualizowania.

Zasób umysłowy dziecka, wchodzącego do szkoły. Nauczanie poglądowe. Kształcenie fantazji, inteligencji, pamięci. Ćwiczenie i praca.

Formy nauczania: podawanie gotowych wiadomości i heureka.

Tok nauczania: Teorie stopni formalnych, ich krytyka.

Plan nauczania. Zasady, rządzące wyborem i układem materiału nauczania, koncentracja planu nauczania. Usiłowania, zmierzające do przystosowania planu nauczania do indywidualnych właściwości i potrzeb uczniów.

Organizacyjne warunki nauczania. Zmęczenie i odpoczynek. Praca uczniów domowa i szkolna. Rozkład zajęć szkolnych. Organizacja pracy nauczycieli. Współpraca szkoły z domem rodzicielskim. Szkoła a społeczeństwo.

Podręczniki:

- B. Nawroczyński, Zasady nauczania**, Książnica-Atlas, 1931.
 L. Zarzecki, Dydaktyka ogólna, Książnica-Atlas.
 A. Danysz, O kształceniu, Lwów, Macierz Polska, 1918.
 L. Jeleńska, Metodyka pierwszych lat nauczania, Warszawa, Nasza Księgarnia, 1926.

4. ORGANIZACJA SZKOLNICTWA.

Znajomość postanowień Konstytucji marcowej, dotyczących wychowania i szkolnictwa.

Znajomość współczesnej organizacji władz szkolnych i szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej, oraz programów szkół ogólnokształcących.

Literatura:

- A. Peretjatkowicz, Państwo współczesne, Książnica-Atlas, 1928, rozdz. I, wiadomości ogólne.
Tekst Konstytucji, np. w wyd. Zakładu Nar. im. Ossolińskich.
Oświata i szkolnictwo w Rzeczypospolitej Polskiej, Ministerstwo W. R. i O. P. 1929, skład w Książnicy-Atlas.
 Dla życzących sobie szerzej opracować te zagadnienia:
 F. Śliwiński, Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce odrodzonej, Książnica-Atlas, 1932.
 Kumaniecki, Zarys prawa administracyjnego, I, Administracja szkolna, 1920.

P e d a g o g i k a

a). T e o r j a w y c h o w a n i a

Pojęcie wychowania. Nauka o wychowaniu, jej podział, metody, nauki pomocnicze. Główne kierunki pedagogiki współczesnej.

Cele wychowania. Ogólne ideały wychowawcze. Charakter i osobowość. Cele społeczne wychowania. Wychowanie a rozwój kultury. Cele wychowawcze współczesnej szkoły polskiej.

Granice wychowania. Dziedziczność. Środowisko.

Dyspozycje wychowanka (intelektualne, emocjonalne, wolicjonalne) instynkty) jako przedmiot wychowania.

Wpływ czynników otoczenia (przyrody, rodziny, rówieśników, szkoły społeczeństwa, państwa) na proces wychowania.

Środki wychowania: karność, nakazy i zakazy, nagrody i kary, pouczenia, przykład, prowadzenie. Organizacje młodzieży. Samowychowanie. Środki wychowania współczesnej szkoły polskiej.

Dziedziny wychowania: wychowanie moralne, religijne, społeczno-obywatelskie, estetyczne.

Książki do nauki:

J. Mac Cunn: Kształcenie charakteru

B. Nawroczyński: Zasady nauczania (Wstęp 1. rozdz. IV)

B. Nawroczyński: Współczesne prądy pedagogiczne. Encyklopedia Wychowania t. I.

Książki do lektury:

A. Danysz: O wychowaniu

S. Hessen: Podstawy pedagogiki

F. T. M. Kieffer: Autorytet w wychowaniu domowym i szkolnym

B. Russel: O wychowaniu ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego dzieciństwa

M. Ziernowicz: Problemy wychowania współczesnego

T. Bornholtz: Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole średniej

P e d a g o g i k a

a). T e o r i a w y c h o w a n i a

Pojęcie wychowania. Nauka o wychowaniu, jej podział, metody, nauki pomocnicze. Główne kierunki pedagogiki współczesnej.

Cele wychowania. Ogólne idee wychowawcze. Charakter i osobowość. Cele społeczne wychowania. Wychowanie a rozwój kultury. Cele wychowawcze współczesnej szkoły polskiej.

Granice wychowania. Działalność. Stronowisko.

Dyspozycje wychowania (intelektualne, emocjonalne, wolitionalne)

Instytucje) jako przedmiot wychowania.

Wpływ czynników otoczenia (prawy, rodziny, rówieśników, szkoły społeczeństwa, państwa) na proces wychowania.

Środki wychowania: karność, nakazy i zakazy, nagrody i kary, powo- nis, przykład, prowadzenie. Organizacja i metody. Samowychowanie. Środ-

ki wychowania współczesnej szkoły polskiej.

Działalność wychowania: wychowanie moralne, religijne, społeczno-opys- telakie, estetyczne.

Książki do nauki:

J. Mac Gann: Kształcenie charakteru
 B. Nawrocki: Zasady nauczania (Wstęp I, rozdz. IV)
 B. Nawrocki: Współczesne prądy pedagogiczne. Encyklopedia Wychowa-
 nia t. I.

Książki do lektury:

A. Danysz: O wychowaniu
 S. Hesse: Podstawy pedagogiki
 F. T. M. Kieffer: Antytypet w wychowaniu domowym i szkolnym
 B. Russell: O wychowaniu ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego dzie-
 ciństwa
 M. Siemowicz: Problemy wychowania współczesnego
 T. Bornholtz: Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole śred-
 niej

b). T e r j a n a u c z a n i a

Dydaktyka, jej pojęcie, jej przedmiot, stosunek do pedagogiki, nauki pomocnicze. Nowsze kierunki w dydaktyce ogólnej.

Nauczanie jako czynność nauczyciela i uczenie się jako czynność ucznia, wzajemny ich stosunek.

Kształcenie materialne i formalne, nauczanie wychowawcze.

Wybór i układ materiału nauczania. Koncentracja (korelacja).

Formy nauczania. Tok nauczania.

Organizacja nauczania. Rozkład zajęć szkolnych. Szkolna i domowa praca uczniów. Organizacja pracy nauczycieli.

Cele i środki nauczania we współczesnej szkole polskiej.

Książki do nauki:

B. Nawroczyński: Zasady nauczania

K. Sośnicki: Dydaktyka ogólna, Encyklopedia Wychowania t. II.

Książki do lektury:

S. Dobrowolski: System klasowy i system pracowniany

J. Kraheńska: Dydaktyka nauki łącznej, Encyklopedia Wychowania t. II.

P. Petersen: Szkoła wspólnoty życia

M. Ziemiowicz: Nauczanie i wychowanie w Stanach Zjednoczonych A.P.

b) T e r m i n a

Dydaktyka, jej pojęcia, jej przedmiot, stosunek do pedagogiki,
 nauki pomocnicze, Nowe kierunki w dydaktyce ogólnej.
 Nauzenie jako czynność nauczyciela i uczenia się jako czynność
 ucznia, wzajemny ich stosunek.
 Kształcenie maturalne i formalne, nauzenie wychowawcze,
 Wzrost i układ maturalny nauzenia, Koncentracja (korelacja),
 Formy nauzenia, Tok nauzenia.
 Organizacja nauzenia, Rokicad uczenia szkolnych, Szkolna i domowa
 praca uczniowa, Organizacja pracy nauczyciela.
 Cele i środki nauzenia we wspólczesnej szkole polskiej.

Katálki do nauki:

B. Nawroczyński: Zasady nauzenia
 K. Soánicki: Dydaktyka ogólna, Encyklopedia Wychowania t. II.

Katálki do lektury:

S. Dobrowólaki: System klasowy i system pracowniany
 J. Krapelaska: Dydaktyka nauki fizycznej, Encyklopedia Wychowania t. II.
 P. Petersen: Szkolna wspólnota uczenia
 M. Ziemowicz: Nauzenie i wychowanie w Stanach Zjednoczonych A. P.

Zestawikiem w marcu 1936.

Magisterium z pedagogiki.

Egzamin ostateczny z pedagogiki i dydaktyki.

Książki do nauki :

Mac Cunn: Kształcenie charakteru.

Nawroczyński : Współczesne prądy pedagogiczne (Encyklopedia wychowania).

Nawroczyński : Zasady nauczania.

Sośnicki : Dydaktyka Ogólna (Encyklopedia wychowania).

Śliwiński : Organizacja szkolnictwa w Polsce współczesnej.

Ustawa o ustroju szkolnictwa z dnia 11. marca 1932.

Książki do lektury:

Danysz : O wychowaniu.

Hessen : Podstawy pedagogiki.

Bornholtz : Organizacja i technika pracy wychowawczej w szkole średniej.

Krahelska : Dydaktyka nauki łącznej:

Ziemnowicz: Nauczanie i wychowanie w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Wymagania przy egzaminie z pedagogiki i dydaktyki, gdy jest zdawany nie jako ostateczny, lecz w grupie egzaminów A:
Mac Cunn, Nawroczyński (obie książki) i Sośnicki.

1901 rokian w...
1901 rokian w...

Magisterium z pedagogiki.

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki.

Kształcenie nauczycieli :

Prof. Górn: Kształcenie charakteru.

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki (Wzrost i rozwój wy-

kształcenia).

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki.

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki (Wzrost i rozwój wy-

kształcenia).

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki (Wzrost i rozwój wy-

Kształcenie nauczycieli :

Dawka : O wychowaniu.

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki.

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki (Wzrost i rozwój wy-

kształcenia).

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki.

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki (Wzrost i rozwój wy-

kształcenia).

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki (Wzrost i rozwój wy-

kształcenia).

Wzrost i rozwój z pedagogiki i dydaktyki (Wzrost i rozwój wy-

R z ą c a

8

podałem 28.III. 1936 jako ~~temat~~ wymagania przy egzaminie ostatecznym ze specjalnością "historia wychowania" "Książki do nauki" według ostatecznej redakcji (z marca 1936) z dodaniem Baleya Psychologii. (Zarys psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka).

Marczakówna.

podałem 5. maja 1935 materiały taki sam. Nadto kazałem powtórzyć Witwickiego małą psychologię, małego Kota, a także logikę.

Bohdan Budnyk

podałem 15. czerwca 1936 jak Marczakównej.

Orłowska

podałem tak samo jak Marczakównej. 30. czerwca 1936.

R z e c z

podaniem 28.III.1936 jako ~~był~~ wyznaczenia przy egzaminie ostatecznym ze specjalności "historia wychowania" "Książki do nauki" według ostatniej redakcji (z marca 1936) z dodaniem Balysa Psychologii. (Balysa psychologii w związku z rozwojem psychiki dziecka).

Marzecównia.

podaniem 6. maja 1935 materiały taki sam. Nadto kazalem powtórzyć Witw-
kiese mała psychologia, małego Kota, a także logikę.

Bobdan Budnyk

podaniem 15. czerwca 1936 jak Marzecównia.

Orłowska

podaniem tak samo jak Marzecównia. 30. czerwca 1936.